

Europski sud za ljudska prava (Strasbourg)

Karadžić protiv Hrvatske

Predmet br. 35030/04

Presuda Prvog vijeća Europskog suda za ljudska prava
od 15. prosinca 2005.

Članak 8. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda – pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života

Komentar priređivača

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) presudom je okončao još jedan postupak u kojem je tužena bila Republika Hrvatska. Ipak, presuda *Karadžić protiv RH* nije obična presuda. Razloga neobičnosti je više. Fakticitet slučaja nalikuje najintrigantnijim fabulama iz crnih kronika te je povezan s teritorijem dviju država (SR Njemačka i RH), relevantno materijalno pravo obuhvaća i međunarodni ugovor (Haška konvencija), a osnova spora bilo je pitanje je li RH kroz djelovanje svog pravnog sustava učinila sve što je potrebno i dovoljno kako bi zaštitila obiteljski život u formi odnosa i zajedničkog života između majke i djeteta.

Nažalost, odgovor na netom postavljeno pitanje nije pozitivan. Štoviše, promotren u kontekstu činjeničnog stanja, a izražen u dispozitivu presude Suda, odgovor je izrazito porazan za hrvatski pravni sustav. Naime, *ratio decidendi* presude zasnovan je na činjenično potvrđenoj ocjeni da su sve nadležne institucije u konkretnom slučaju iskazale nedopustivu sporost u postupanju ili/i neodgovarajuće shvaćanje mate-

rijalnopravne osnove vrlo delikatnog predmeta – vraćanja nezakonito oduzetog djeteta majci. Tvrdnja vrijedi kako za postupanje pravosudnih, tako ništa manje i za postupanje upravnih organa. Na vrhu institucionalne piramide nalazi se Ustavni sud RH kojeg je postupovno tretiranje pritužbi zbog nerazumno dugog trajanja ovršnih postupaka Europski sud također označio suprotnim smislu i svrsi Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

U opisanom kontekstu slučaj *Karadžić protiv Hrvatske* paradigmatično prikazuje zbilju hrvatskog pravosudnog i upravnog sustava. Upravna i sudbena tijela su inertna, nedovoljno učinkovita, a često ih odlikuje i vrlo problematično primjenjivanje važećih pravnih normi. U okviru potonjih ističe se nesigurnost u primjeni normi koje potječu iz međunarodnih ugovora. Stoga ne čudi da pravomoćne presude – kada i budu donesene, a obično se to dešava tek nakon nerazumno dugog trajanja relevantnog postupka – ostaju mrtvo slovo na papiru, jer njihova ovrha traje toliko dugo da razlika između pravnog i faktičnog stanja postaje nebitna.

Ako je istina da u svakom porazu postoji zrno budućih uspjeha, u konkretnom slučaju pozitivna je strana mogućnost da se iz presude *Karadžić protiv Hrvatske* nauči kako ne treba postupati. Reforma pravosuđa i javne uprave, konkretizirana na primjeru poput ovog, može se shvatiti kao potreba koncipiranja i provođenja tako korjenitih promjena koje će učiniti nemogućim situacije zbog kojih je presuda Europskog suda u konkretnom slučaju donesena.

Činjenično stanje

Podnositeljica pritužbe je Edina Karadžić, državljanka Bosne i Hercegovine, s prebivalištem u Kehlu, Savezna Republika Njemačka. Podnositeljica je majka sina, N. D. K-a, rođenog u izvanbračnoj vezi 1995. U skladu s njemačkim pravom gđa Karadžić je jedina nositeljica roditeljske skrbi. Sve do 1999. podnositeljica je živjela sa svojim sinom i njegovim ocem, Ž. P.-om, kada je potonji pobjegao iz SR Njemačke zbog niza kaznenih postupaka koji su se vodili protiv njega. Od tog vremena Ž. P. živi u Hrvatskoj. Podnositeljica i njezin sin posjetili su ga nekoliko puta.

U svibnju 2000., tijekom jednog od posjeta, Ž. P. nije dopustio podnositeljici da odvede N. D. K.-a natrag u SR Njemačku. Ipak, u rujnu 2001. podnositeljica je uspjela vratiti sina (N. D. K.) u SR Njemačku. Međutim, 18. rujna 2001. Ž. P. je oteo N. D. K.-a na cesti u Kehlu te ga vratio u Hrvatsku.

U međuvremenu, na zahtjev gđe Karadžić, Okružni sud u Freudenstadtu donio je odluku kojom je potvrdio kako je postupak Ž. P.-a da ne dopusti povratak N. D. K.-a u SR Njemačku »nezakonit« u smislu čl. 3. Haške konvencije o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice djece iz 1980. (dalje: *Haška konvencija*). Odluku Okružnog suda u Freudenstadtu potvrdio je, nakon žalbe Ž. P.-a, i Prizivni sud u Stuttgartu.

Gđa Karadžić je potom, 25. travnja 2001., pozivajući se na Hašku konvenciju, zatražila od Saveznog državnog odvjetništva da vrati njezina sina u SR Njemačku. Rečeni se organ momentalno obratio hrvatskom Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi (MZSS). Savezno državno odvjetništvo u dva je navrata informiralo gđu Karadžić da nije primilo nikakav odgovor od nadležnog hrvatskog tijela.

Tijekom ljeta 2001. MZSS je zatražio od Centra za socijalnu skrb u Poreču (Centar) da kontaktira Ž. P.-a te da mu naloži predaju N. D. K.-a, što je Ž. P. odbio učiniti. Stoga je porečki Centar pokrenuo odgovarajući postupak pred Općinskim sudom u Poreču. Dana 6. svibnja 2002. Općinski sud u Poreču naložio je da N. D. K. ima biti predan majci (gđi Karadžić). U žalbenom postupku Županijski sud u Puli obesnažio je prvostupanjsku odluku i vratio predmet na rješavanje Općinskom sudu u Poreču. U odluci je zatraženo od potonjeg suda da točno utvrdi vrijeme navodne otmice N. D. K.-a kao i ispunjenje pretpostavki iz čl. 12. i 13. Haške konvencije.

Nakon ponovljenog postupka Općinski sud u Poreču ponovo je, presudom od 12. svibnja 2003., naložio predaju N. D. K.-a gđi Karadžić. Žalba Ž. P.-a na tu presudu odbijena je, od Županijskog suda u Puli, kao neosnovana.

Na prijedlog podnositeljice 29. rujna 2003. Općinski sud u Poreču izdaje rješenje o ovrsi kojim se određuje ovrha gorespomenute presude. Prvi pokušaj provedbe ovrhe zbio se 9. listopada 2003. u kući Ž. P.-a kad je on je odbio otkriti boravište N. D. K.-a.

Isti je sud dopisima od 15. listopada i 10. studenog 2003. zatražio od nadležnih policijskih vlasti da otkriju djetetovo boravište. U odgovoru

na te dopise policija je ustanovila da se dijete nalazi u Slavanskom Brodu. Stoga je Općinski sud u Poreču otposlao rješenje o ovrsi Općinskom sudu u Slavanskom Brodu. U travnju 2004. potonji je sud obavijestio porečki sud da se N. D. K. ne nalazi u Slavanskom Brodu. Iz tog je razloga Općinski sud u Poreču ponovo zatražio od policije da locira Ž. P.-a te N. D. K.-a.

Zbog onemogućivanja provođenja ovrhe Ž. P. je, odlukom porečkog Općinskog suda, kažnjen 30-dnevnom zatvorskom kaznom, koju je odluku potvrdio i Županijski sud u Puli uz smanjenje kazne zatvora na 8 dana. Dana 17. rujna 2004. ponovo je pokušana ovrha rješenja od 12. svibnja 2003. Tri policijska službenika, sudski ovršitelj te odvjetnik gđe Karadžić zatražili su od Ž. P.-a da preda N. D. K.-a. Ovaj je to odbio učiniti te je, koristeći se silom, pobjegao iz svoje kuće zajedno sa sinom. U nastavku postupka policijske vlasti podnijele su kaznenu prijavu protiv Ž. P.-a. U listopadu 2004. Ž. P. je uhićen i pritvoren. Kako se u pritvoru požalio na zdravstvene probleme, premješten je u bolnicu iz koje je pobjegao.

Hrvatska vlada navela je da je 26. siječnja 2005. gđa Karadžić zatražila odgodu ovrhe za mjesec dana u nadi da će postići sporazum sa Ž. P.-om o povratku sina u SR Njemačku. Porečki općinski sud održao je 2. veljače 2005. ročište tijekom kojeg je odvjetnik gđe Karadžić izjavio da je N. D. K. vraćen gdi Karadžić. U skladu sa sporazumom stranaka sud je istog dana donio odluku kojom je okončan ovršni postupak. Gđa Karadžić nije uložila žalbu protiv te odluke.

Podnositeljica navodi da je izjava njezina odvjetnika, dana pred porečkim općinskim sudom 2. veljače 2005., neistinita. Dodatno navodi da nije znala za održavanje tog ročišta te da u tom smislu nije dala nikakvu instrukciju svom odvjetniku. Iako je istina da je vidjela svog sina u nekoliko navrata tijekom 2005., nikada nije bila sama s njim niti je on vraćen pod njezinu skrb.

Konačno, dana 1. listopada 2004. gđa Karadžić podnosi pred Europskim sudom za ljudska prava (dalje: *Sud*) pritužbu protiv Republike Hrvatske. Vlada Republike Bosne i Hercegovine nije iskoristila pravo da intervenira u konkretan slučaj u skladu s čl. 36. st. 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: *Europska konvencija*).

Relevantno domaće i međunarodno pravo te praksa

U konkretnom slučaju izravno je primjenjiva te relevantna Haška konvencija, i to čl. 3., 11., 12. i 13. koji, u ključnim dijelovima, glase:

Čl. 3. »Odvođenje ili zadržavanje djeteta smatrat će se nezakonitim:

- a) ako predstavlja povredu prava na skrb što ga je dobila osoba, institucija ili bilo koje drugo tijelo, zajednički ili pojedinačno, po zakonu države u kojoj je dijete bilo stalno nastanjeno prije odvođenja ili zadržavanja; i
- b) ako su se u vrijeme odvođenja ili zadržavanja ta prava ostvarivala zajednički ili pojedinačno, ili bi se ostvarivala da nije došlo do odvođenja ili zadržavanja ...«

Čl. 11. »Sudska ili upravna tijela država ugovornica postupke za povratak djeteta provodit će hitno.

Ako odgovarajuće sudsko ili upravno tijelo ne donese odluku u roku od šest tjedana od dana pokretanja postupka, podnositelj zahtjeva ili Središnja Vlast države kojoj je zahtjev poslan, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev središnje vlasti države koja upućuje zahtjev, ima pravo tražiti obrazloženje zbog odgode ...«

Čl. 12. »Ako je dijete u smislu čl. 3. nezakonito odvedeno ili zadržano, a na dan pokretanja postupka pred sudskim ili upravnim tijelom države ugovornice u kojoj se dijete nalazi proteklo je manje od godine dana od dana nezakonitog odvođenja ili zadržavanja, nadležno tijelo naredit će hitan povratak djeteta.«

Čl. 13. »Bez obzira na odredbe prethodnog članka, sudsko ili upravno tijelo države kojoj je zahtjev poslan nije dužno narediti povratak djeteta ako ... b) postoji ozbiljna opasnost da bi povratak izložio dijete fizičkoj ili psihičkoj traumi ili na drugi način doveo dijete u nepovoljan položaj ...«

U konkretnom slučaju kao relevantno domaće pravo označen je i čl. 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (NN 49/02 – pročišćeni tekst) koji, u bitnom dijelu, glasi:

»(1) Ustavni sud će pokrenuti postupak po ustavnoj tužbi i prije no što je iscrpljen pravni put, u slučaju kad o pravima i obvezama stranke ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela nije u razumnom roku odlučio sud ...

(2) U odluci kojom usvaja ustavnu tužbu zbog nedonošenja akta u razumnom roku iz stavka 1. ovoga članka, Ustavni sud će nadležnom sudu odrediti rok za donošenje akta kojim će taj sud meritorno odlučiti o pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela podnositelja ...

(3) U odluci iz stavka 2. ovoga članka Ustavni sud će odrediti primjerenu naknadu koja pripada podnositelju zbog povrede njegova ustavnog prava koju je sud učinio kada o pravima i obvezama podnositelja ili o sumnji ili optužbi zbog njegova kažnjivog djela nije odlučio u razumnom roku. Naknada se isplaćuje iz državnog proračuna u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva stranke za njezinu isplatu.«

Sud je posebno istaknuo praksu Ustavnog suda RH koji je sve doneavno odbacivao ustavne tužbe podignute zbog neprovođenja ovrhe određene rješenjem o ovrsi. Obrazloženje takvog stajališta zasnovano je na shvaćanju da je u konkretnim slučajevima već odlučeno meritorno o pravima i obvezama podnositelja ustavnih tužbi. U svrhu ilustriranja opisane prakse navedena su dva rješenja Ustavnog suda RH (U-III A-1165/2003 odnosno U-III A-781/2003). Ipak, registrirana je i promjena takve prakse izvršena putem odluke U-III A-1128/2004 koju je Ustavni sud RH donio tek 2. veljače 2005.

Iz obrazloženja presude

I. Navodno kršenje članka 8. Konvencije

Podnositeljica tvrdi da je neučinkovitost hrvatskih vlasti te, posebno, neuspješna ovrha presude porečkog Općinskog suda od 12. svibnja 2003. ... povrijedila njezino pravo na poštovanje obiteljskog života iz čl. 8. Europske konvencije koji glasi:

»Svatko ima pravo na poštovanje svoga privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja.

Javna vlast se neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim u skladu sa zakonom i ako je to u demokratskom društvu nužno radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira ili gospodarske dobrobiti zemlje te radi spr-

ječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.« (paragraf 33. presude Suda)

A. Prihvatljivost

Vlada poziva Sud da odbaci pritužbu zbog toga što nisu iscrpljena sva domaća pravna sredstva. Vlada navodi da se podnositeljica mogla, uz razumne izgleda na uspjeh, koristiti ustavnom tužbom u skladu s čl. 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu RH zbog dužine trajanja ovršnog postupka ... (par. 34.)

Podnositeljica se protivi navodima Vlade ... stavljajući u sumnju učinkovitost ustavne tužbe u svom slučaju ... (par. 35.)

Sud ponavlja da prema čl. 35. Europske konvencije može razmatrati predmet tek ako su prethodno iscrpljena sva domaća pravna sredstva ... Međutim, to se odnosi na pravna sredstva koja su djelotvorna i dostupna, teoretski i praktično, u relevantno vrijeme, što znači da moraju biti dostupna i podobna da pruže zadovoljštinu s obzirom na pritužbu odnosno moraju omogućiti razumne izgleda za uspjeh ... (par. 36.)

Sud nadalje ističe da je prethodno našao da ustavna tužba, prema čl. 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu RH, jest djelotvorno pravno sredstvo u pogledu dužine trajanja postupka ... Međutim, u relevantno vrijeme nije bilo jasno je li ustavna tužba djelotvorno pravno sredstvo u pogledu trajanja ovršnog postupka. (par. 37.)

Sud primjećuje da su prije odluke od 2. veljače 2005. ustavne tužbe sustavno bile odbacivane kad se radilo o ovršnim postupcima ... U takvim slučajevima Ustavni se sud smatrao nenadležnim za procjenu pitanja o dužini trajanja postupka ... jer je meritorna odluka već bila donesena od strane nadležnog suda. U takvim okolnostima, Sud zaključuje da ustavna tužba, prema čl. 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu RH, prije 2. veljače 2005. nije mogla biti smatrana djelotvornim pravnim sredstvom u slučajevima te vrste. (par. 38.)

U svojoj odluci od 2. veljače 2005., međutim, Ustavni je sud promijenio svoju praksu ... Pri tome, Ustavni sud se izrijekom oslonio na praksu Suda (Europskog suda – nap. prev.) te, posebno, na presudu u slučaju *Hornsby* (v. *Hornsby* protiv Grčke, presuda od 19. ožujka 1997.) Stoga Sud nalazi da od 2. veljače 2005. i promjene relevantne

prakse Ustavnog suda RH ustavna tužba ... može biti smatrana djelotvornim pravnim sredstvom u pogledu ovršnih postupaka. (par. 39.)

U konkretnom slučaju, ipak, Sud uočava da je ovršni postupak započeo 29. rujna 2003., a okončan je 2. veljače 2005., na isti dan kad je Ustavni sud RH promijenio svoju praksu. U svjetlu gornjih zaključaka, Sud drži da se podnositeljica nije trebala koristiti ustavnom tužbom radi iscrpljenja domaćih pravnih sredstava jer u relevantno vrijeme nije imala razumne šanse za uspjeh. (par. 40.)

U skladu s rečenim, Vladin se prigovor mora odbiti. (par. 41.)

Sud, nadalje, drži da podnositeljčina pritužba ... mora biti proglašena prihvatljivom. (par. 42.)

B. Meritum

1. Vlada

Vlada navodi da su nadležne hrvatske vlasti postupale u skladu s Haškom konvencijom ... Odluke sudova donesene su na temelju odredbi međunarodnog prava. Štoviše, sudske odluke donesene su bez nepotrebnog odugovlačenja, u svjetlu činjenice da Haška konvencija ne propisuje rokove za povratak djeteta, nego tek obvezuje državu da, po zahtjevu, obrazloži zašto postupak traje duže od šest tjedana. Zaključno, Vlada je odgovorila postupovnim zahtjevima iz čl. 8. (Europske konvencije – nap. prev.) ... (par. 43.)

Nadalje, domaće vlasti iskoristile su slobodu procjene ocjenjujući interese N. D. K.-a i izbjegavajući izravnu upotrebu sile u namjeri da izbjegnju traume za nj. Konačno, po Vladinu mišljenju, takvo postupanje rezultiralo je mirnim rješenjem spora i povratkom N. D. K.-a majci. (par. 46.)

2. Podnositeljica

Podnositeljica navodi da su hrvatske vlasti bile krajnje spore u poduzimanju svih mjera potrebnih kako bi joj se dijete vratilo. Tvrdi da je porečkom Centru za socijalnu skrb trebalo gotovo šest mjeseci da pred Općinskim sudom u Poreču pokrene postupak za vraćanje N. D. K.-a. Nadalje, obveze države prema kojoj je postavljen zahtjev, u

skladu s Haškom konvencijom, nadilaze puku obvezu obavještanja konkretne osobe o razlozima zbog kojih postupak traje duže od šest tjedana. Podnositeljica tvrdi da država kojoj je zahtjev postavljen mora u periodu od šest tjedana o zahtjevu odlučiti ... U konkretnom slučaju ... između prijedloga (ovršnog – nap. prev.) i konačne odluke prošlo je 28 mjeseci što je, po mišljenju podnositeljice, dovoljno da Sud zaključi o kršenju članka 8. (Europske konvencije – nap. prev.; par. 48.)

Podnositeljica dalje navodi da hrvatske vlasti nisu poduzele sve korake koji su se morali poduzeti u posebnim okolnostima ovog slučaja. MZSS, kao nadležno hrvatsko tijelo prema odredbama Haške konvencije, bilo je pasivno i nije obavijestilo nadležno njemačko tijelo na vrijeme odnosno potpuno o razvoju situacije ... (par. 49.)

Što se tiče Vladina argumenta da su vlasti nadležne za ovrhu postupale u skladu s najboljim interesima djeteta, podnositeljica izjavljuje da iste vlasti nisu nadležne za odlučivanje o tome hoće li ovrha općenito biti štetna (za dijete – nap. prev.) To je bila zadaća nadležnih sudova ... i to je već bilo učinjeno. (par. 50.)

3. Procjena Suda

Imajući u vidu da je veza između podnositeljice i njezina sina obiteljska ..., Sud ponavlja da je bitni objekt čl. 8. (Europske konvencije – nap. prev.) zaštita pojedinca naspram samovoljnog djelovanja javnih vlasti. Dodatno, može se raditi i o pozitivnim obvezama sadržanim u učinkovitom »poštovanju« obiteljskog života. U oba konteksta mora se uspostaviti ravnovjesje između suprotstavljenih interesa pojedinca i zajednice; također, u oba konteksta država uživa slobodu procjene ... (par. 51.)

Nadalje, Sud drži ... da pozitivne obveze države po čl. 8. uključuju i pravo roditelja na poduzimanje mjera koje će im omogućiti ponovno spajanje s njihovom djecom. Međutim, obveza nacionalnih vlasti da poduzmu takve mjere nije apsolutna jer se ponovno spajanje jednog roditelja s djetetom koje je neko vrijeme živjelo s drugim roditeljem možda ne može provesti odmah te može zahtijevati pripremne radnje. Narav i opseg tih mjera ovisit će o okolnostima svakog pojedinog slučaja, ali razumijevanje i suradnja svih zainteresiranih uvijek su bitan sastavni dio. Bilo kakva ... primjene prisile u ovom području mora biti nužno ograničena jer se mora voditi računa o interesima, pravima i

slobodama svih zainteresiranih, a osobito o najboljim interesima te o pravima djeteta prema čl. 8 ... (par. 52.)

U slučajevima koji se odnose na izvršenje odluka iz područja obiteljskog prava, Sud je višekratno zaključio da je ključno utvrditi jesu li nacionalne vlasti poduzele sve potrebne korake da omoguće izvršenje koje se razumno može očekivati u posebnim okolnostima svakog pojedinog slučaja ... U ispitivanju je li neizvršenje sudske odluke značilo nepoštovanje tužiteljčina obiteljskog života Sud mora uspostaviti pravednu ravnotežu između interesa svih zainteresiranih kao i općeg interesa ... poštovanja vladavine prava ... (par. 53.)

Konačno, Sud ponavlja da se Konvencija mora primjenjivati u skladu s pravilima međunarodnog prava, osobito onima koji se tiču međunarodne zaštite ljudskih prava ... Uz osobitu pažnju prema pozitivnim obvezama koje čl. 8. Konvencije nameće državama ugovornicama glede spajanja roditelja s djecom, one moraju biti tumačene u svjetlu Haške konvencije ... (par. 54.)

Sud zapaža da je u ovom slučaju otac podnositeljčina sina odveo »nezakonito« u smislu čl. 3. Haške konvencije ... što su potvrdili njemački sudovi 2001. ... (par. 55.)

Sud nadalje zapaža da je, prema navodima podnositeljice, njezin odvjetnik na ročištu 2. veljače 2005. neovlašteno izjavio da joj je dje- te vraćeno. Podnositeljica tvrdi da joj do danas, *de facto*, dijete nije vraćeno ... (par. 56.)

Sud uzima na znanje te činjenice. Međutim, nalazi da država ne može biti odgovorna za ponašanje podnositeljčina odvjetnika kojeg je sama izabrala ... Štoviše, podnositeljica se mogla koristiti žalbom protiv sudske odluke od 2. veljače 2005. ili pokrenuti novi postupak, što nikada nije učinila. (par. 57.)

U skladu s rečenim, Sud je pozvan da ispita jesu li nacionalne vlasti poduzele sve mjere koje se od njih mogu razumno očekivati u svrhu omogućivanja izvršenja odnosnog rješenja ... u periodu prije 2. veljače 2005. (par. 58.)

S tim u svezi, Sud uočava da je hrvatskim vlastima – nakon što su od nadležnih njemačkih vlasti primile zahtjev u svibnju 2001. – trebalo oko pet mjeseci da pokrenu sudski postupak za vraćanje N. D. K.-a ... Nakon toga, Županijski sud u Puli nije odlučio o žalbi protiv prvostupanjskog rješenja o ovrsi pet mjeseci a da u tom periodu nije

zabilježena nikakva postupovna aktivnost. U ponovljenom postupku, Općinski sud u Poreču održao je, u sedam mjeseci, samo jedno ročište te donio odluku 12. svibnja 2003. Vlada nije prezentirala uvjerljivo objašnjenje za bilo koji od tih perioda neaktivnosti. (par. 59.)

Što se tiče ovršnog postupka, Sud primjećuje da je tijekom jedne i pol godine policija pokušala izvršiti sudsko rješenje tri puta, iako u takvim slučajevima čl. 11. Haške konvencije izrijeком nalaže nacionalnim vlastima obvezu žurnog djelovanja. Uzimajući u obzir ponašanje Ž. P.-a, Sud drži da policija nije iskazala nužnu marljivost u lociranju Ž. P.-a, nego nemarnost dopuštajući mu da dvaput pobjegne ... (par. 60.)

Nadalje, Sud podsjeća da iako prisilne mjere nisu poželjne u tako osjetljivom području, ne smije se isključiti korištenje sankcija u slučaju nezakonitog ponašanja roditelja s kojim djeca žive ... Međutim, jedine sankcije kojom su nadležne vlasti u ovom slučaju koristile protiv Ž.P.-a bile su novčana kazna odnosno zatvor, određen tek 24. svibnja 2004., pri čemu ni jedna od sankcija nije izvršena. (par. 61.)

Sud ponavlja da se u slučajevima takve vrste primjerenost mjera koje poduzima vlast ima prosuđivati prema brzini njihove provedbe; u takvim slučajevima zahtijeva se žurno postupanje jer protek vremena te promjena okolnosti mogu uzrokovati nepovratne posljedice za odnos između djece i roditelja koji s njima ne živi ... (par. 62.)

S obzirom na sve rečeno, Sud zaključuje da hrvatske vlasti nisu poduzele primjerene i učinkovite napore da spoje podnositeljicu s njezinim sinom kako su to morale učiniti u skladu s pozitivnim obvezama iz čl. 8. Konvencije. Posljedično tome, došlo je do kršenja te odredbe. (par. 63.)

II. Navodno kršenje čl. 6. st. 1. Konvencije

Podnositeljica također navodi da je dužina postupka u konkretnom slučaju prešla granice razumnog trajanja iz čl. 6. st. 1. Konvencije ... (par. 64.). Vlada osporava taj navod. (par. 65.)

A. Prihvatljivost

Sud zapaža da je ovaj dio pritužbe povezan s prethodno ispitanim te stoga mora biti proglašen prihvatljivim. (par. 66.)

B. Meritum

Vodeći računa o zaključcima izvedenim u vezi s čl. 8. (v. par. 63.) kao i o činjenici da je nerazumno odugovlačenje od suda i naknadnog ovršnog postupka bilo u središtu pritužbe, Sud nalazi da, u konkretnom slučaju, nije nužno ispitivati je li došlo do kršenja čl. 6. st. 1. ... (par. 67.)

III. Primjena čl. 41. Konvencije

Čl. 41. Konvencije predviđa: »Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućuje samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.« (par. 68.)

A. Šteta

Podnositeljica potražuje 60.000 (eura) u pogledu neimovinske štete. (par. 69.) Vlada nije komentirala ovaj dio zahtjeva ... (par. 70.)

B. Sudski troškovi

Podnositeljica također potražuje 12.870,52 eura na ime sudskih troškova učinjenih u postupcima pred domaćim sudovima, odnosno 13.861,64 na ime troškova učinjenih u postupku pred Sudom. (par. 72.)

... U ovom slučaju, Sud uočava da su troškovi vezani na domaće postupke riješeni između stranaka na ročištu održanom 2. veljače 2005. Iz tog razloga, Sud odbija podnositeljičin zahtjev vezan na te postupke ... (par. 74.)

U pogledu troškova učinjenih u postupku pred Sudom, Sud nalazi da je zatraženi iznos pretjeran ... (par. 75.)

ZBOG SVIH NAVEDENIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO ODLUČUJE

1. da je pritužba prihvatljiva;
2. da je došlo do kršenja čl. 8. Konvencije;

3. da ne postoji potreba ispitivati dio pritužbe koji se odnosi na čl. 6. st. 1. Konvencije;

4. da je: a) tužena država dužna platiti tužitelju, u roku od tri mjeseca od konačnosti presude u skladu s čl. 44. st. 2. Konvencije, iznos od: (i) 10.000 eura (deset tisuća eura) na ime neimovinske štete; (ii) iznos od 8.000 eura (osam tisuća eura) na ime sudskih troškova...

*Priredio i preveo Ivan Šprajc**

* Mr. sc. Ivan Šprajc, Ured za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske